

Общо събрание на Съвета на нотариатите на ЕС (CNUE) 11 декември 2020 г.

Уважаеми колеги,

На 11-ти декември 2020 г. се проведе Общо събрание на Съвета на нотариатите на ЕС (CNUE), дистанционно чрез видеоконферентна връзка, в което взех участие, в качеството си на председател на Съвета на нотариусите на Нотариалната камара на Република България.

Общото събрание бе открито с реч на председателя Георгиос Рускас. Г-н Рускас подчерта безпрецедентната ситуация, както от правна, така и от икономическа гледна точка. Това всъщност бе втората асамблея с множество теми, провеждана чрез видеоконференция в историята на CNUE след Общото събрание през юни същата година. Той благодари на председателите на членовете нотариати на CNUE, членовете на Борда на директорите и екипа на CNUE за тяхното сътрудничество и отличната им работа при конкретните обстоятелства с оглед на пандемията. Приветствените слова на председателя Рускас бяха последвани от установяване наличие на кворум и приемане на предложението проект на дневен ред, като повсеместно бе одобрен и Протоколът от Общото събрание на 19-ти юни 2020 г.

Що се отнася до законовите и организационните въпроси, думата отново взе г-н Рускас, като представи кандидатите за председател и заместник-председател през 2021 г. След това се пристъпи към избора чрез електронно гласуване, като двадесет и един нотариата бяха оправомощени да гласуват, представлявани от съответния председател или негов пълномощник. Г-н Адам Тот, представител на унгарския нотариат, бе избран единодушно за председател на CNUE за 2021 г., като същевременно г-жа Валентина Рубертели, представител на италианския нотариат, бе избрана за заместник-председател отново с единодушно гласуване. След това на Общото събрание се потвърди и съставът на Борда на директорите на CNUE за 2021 г., както следва: г-жа Л. Легул като представител на френския нотариат, г-жа Ф. Кастро като представител на португалския нотариат, г-н Р. Нобаер като представител на чешкия нотариат, г-н А. Каупе като представител на латвийския нотариат и г-н Д. Палаима като представител на литовския нотариат. Председателят Рускас пожела успех през 2021 г. на новото ръководство на CNUE, изразявайки увереността в успешната му бъдеща работа. От своя страна

новоизбраният председател Тот и заместник-председателят Рубертели благодариха на председателите на членовете нотариати на CNUE за гласуваното доверие.

След това бяха обсъдени приоритетите и календара на председателството за 2021 г. Новоизбраният председател, г-н Адам Тот, подчерта, че за първи път нотариат от Източна Европа ще поеме председателството на CNUE. Според него 2021 г. ще представлява годината на възстановяване от пандемията COVID-19. Предизвикателствата пред европейския нотариат ще се са обвързани с механизъм за възстановяване и устойчивост, както и дигитализацията. Следва да се използват технически средства за укрепване на правния статут на нотариата. В този контекст той подкани членовете нотариати да запълнят понятието „цифровизация“ със съдържание и да представят своите приоритети и идеи за конкретни проекти, за които може да се предвиди сътрудничество на европейско равнище. Немският проект за създаване на европейски регистър на пълномощните въз основа на блокчейн технология има пълната подкрепа на бъдещото унгарско председателство на CNUE и според ръководството, би представлявал един от ключовите проекти, които трябва да се изпълняват на ниво CNUE. През 2021 г. форумът по футурологията ще се проведе в две срещи. Решаващият въпрос, който трябва да бъде премислен задълбочено, е свързан с

потенциалните предимства на искането за съфинансиране за нотариалните проекти от Европейската комисия.

По отношение на въпросите, свързани с вътрешния пазар, новоизбраният председател Тот настоя за важността на внимателното проследяване на потенциалните инициативи и по-специално намерението на Комисията да включи нотариата в рамките на „индикатор за ограничаване на професионалните услуги“/ индикатор за ограничаване на регулираните професии. Той благодари на австрийската делегация за това, че е уведомила CNUE и подчерта, че подходът на Комисията показва, че Комисията не е разбрала същността на нотариалната функция, която е да осигурява обществено доверие. По време на своето председателство г-н Тот също така планува да следи отблизо темите по семейното право и наследственото право, и по-специално стратегията относно уязвимите лица, която Комисията възнамерява да публикува, като изрази задоволство от подобряването на уебсайта на CNUE по този въпрос.

Новоизбраният заместник-председател Рубертели потвърди, че ще си сътрудничи с г-н Тот и наблегна на важността на неговите цели, като същевременно подчерта значението на внимателното наблюдение на всяко действие на равнище „вътрешен пазар“ също и по отношение на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), която е източник на вдъхновение за Комисията. Допълни, че

през 2021 г. може да бъде организиран семинар за цифровите активи и наследственото право. Тя подчерта също така значението на професионалното обучение, по-специално що се отнася до регламента за наследяването. Предложи да се обособи взаимодействие с Европейската нотариална мрежа (ENN), като се вземе предвид цифровизацията при представянето на потенциално ново предложение за съфинансиране за мрежата.

След това на събранието председателят Рускас припомни насоките за нотариатите, които са изправени пред затруднения в плащанията, приети от френското председателство. Въз основа на тези насоки Бордът на директорите е предприел инициатива с оглед създаването на фонд за солидарност. Според предложението на Борда, което беше поставено на гласуване на Общото събрание, целта на фонд за солидарност трябва да бъде да се допринесе за преодоляване на временните трудности, пред които са изправени някои нотариати. Единодушно чрез електронно гласуване с 21 гласа „за“ бяха приети правилата за солидарност, като съответно фондът за солидарност следва да покрие отложено плащане за необходимо време. Идеята на правилата за солидарност е да се помогне финансово на нотариат в нужда, като сумата, която ще се предостави, е под формата на *безлихвен заем*, а не дарение. Помощта съответно не е безвъзмездна и парите трябва да бъдат

върнати обратно на CNUE при първа възможност, когато нотариатът се стабилизира финансово. Предоставянето на такъв тип помощ няма отношение към годишните членски вноски, а следва да се вземе от резерва за предходната година. По време на Общото събрание председателят на малтийския нотариат, г-н Клинтън Белизи, вметна, че би следвало да има ясни критерии за кандидатстване за такъв тип финансова помощ. Белгийската делегация също подкрепи въвеждането на списък с обективни критерии за един нотариат с оглед определянето дали може да се възползва от фонда и при какви обстоятелства. В допълнение белгийските колеги поставиха въпроса за годишен лимит за финансиране. Генералният секретар обясни, че фондът трябва да се използва само в рамките на наличните резерви. Председателят на немския нотариат, г-н Йенс Борман, обърна внимание, че би било трудно да има точни и ясни обективни правила за кандидатстване, тъй като ситуацията на всеки нотариат е различна. Обясни също, че тепърва ще се прецизира идеята за фонда за солидарност. Процедурата за кандидатстване вече бе гласувана и приета на Общото събрание на КНУЕ през ноември 2019 г., а именно: „Нотариат в затруднение може да представи досие пред Борда на директорите, с което се иска отлагане на плащането и/или изплащането на вноски. За докладчик по преписката ще бъде назначен директор. Въз основа на доклада на назначения директор Бордът

за реструктуриране ще подготви предложение за решение на вниманието на Общото събрание. Фондът за солидарност ще покрие отложеното плащане за необходимото време.“. Френският нотариат също подчерта, че вече има някои правила за третиране на искане на член, изправен пред финансови затруднения, приети от френското председателство на CNUЕ. Обсъди се, че не бива да се забравя, че обработването на такива искания изисква известна гъвкавост, тъй като ситуацията биха могли да бъдат много различни и съответно трябва да се намери решение за всеки отделен случай. Накрая думата беше дадена на председателя на латвийския нотариат, който обясни, че няма повече основания за запазване на искането за намаляване на членските такси за латвийския нотариат, тъй като за щастие положението му се е подобрило значително, също и поради въвеждането на мерките, свързани с цифровизацията. Председателят Рускас в заключение сподели задоволството си от премахването на структурната заплаха, пред която бе изправена Латвия.

След обсъждането на организационните въпроси, имаше кратък брифинг по финансовите и административни въпроси. Думата бе дадена на генералния секретар на CNUЕ, който подчерта значителните икономии, направени през 2020 г., които отчасти се дължат на липсата на дейности по физическо присъствие с оглед на пандемията COVID-19.

Що се отнася до законовите и политическите въпроси, председателят Рускас докладва конференцията на вътрешно ниво, проведена на 10 декември 2020 г. относно правната сигурност и доверието в цифровия свят с оглед извлечените поуки от кризата COVID-19. Думата бе дадена на представител на гръцкия нотариат, който подчерта неотдавнашната инициатива на гръцкото Министерство на дигиталното управление за създаване на цифров пакет от документи, необходими за подписване на договор. В този контекст Световната банка - с риск от премахване на нотариалното участие - се е намесила и е предложила, наред с другото, да се поставят на същата платформа договорни модели за улесняване на сключването на договори. Незабавната реакция на гръцкия нотариат е направила възможно избягването на моделни договори на платформата, но е напълно възможно Световната банка да подеме същата инициатива и в други страни.

Словенският председател запозна участниците в Общото събрание със словенските анти-COVID правила. Според тези правила събранията на дружествата могат да се провеждат по електронен път. Нотариусите съответно са придобили новата компетенция да отговарят за проверката на самоличността на участниците по електронен път в безопасна среда.

След това бе обсъдена темата за борбата срещу прането на пари. Думата

бе дадена на екипа на CNUЕ, за да обобщи последните развития в тази област. По отношение на плана за действие на Европейската комисия и бъдещата законодателна инициатива е изготвен проектодоклад с позицията на CNUЕ, който бе представен на Общото събрание на CNUЕ. Подчертано бе, че председателите са приканени да решат дали би било уместно на този етап да се приеме позиция на CNUЕ в отговор на плана за действие на Комисията или дали би било по-подходящо да се изчака публикуването на законодателните проекти на Комисията в началото на 2021 г., за да се адаптира позицията на CNUЕ и да бъде по-точна. Думата бе дадена на председателя на френския нотариат, който изрази, че счита за необходимо да се помисли за по-голяма хармонизация в областта на борбата с прането на пари по отношение на изискванията за надлежна проверка и идентификация на клиентите. Френският нотариат предложи да не се приема позиция на този етап, а да се изчака публикуването на законодателното предложение, тъй като CNUЕ вече е представил отговор на публичната обществена консултация на Европейската комисия. Компромис трябва да се намери в работната група. Немската делегация подчерта, че целта за изготвяне на проектопозиция вече на този етап е да се спечели време и да се финализира с оглед публикуването на законодателното предложение.

Председателят Рускас продължи със следваща точка, като припомни за разширените компетенции, които бяха

предоставени на новата работна група по вътрешния пазар на CNUЕ (бивша работна група за професионални квалификации). Думата бе дадена на г-н Тобак, в ролята му на председател на работната група, като той наблегна на важността на картографирането на действащите правила в европейския нотариат относно изискването за националност, установяване и пропорционалност. Думата след това бе взета от делегат на австрийския нотариат, който обърна внимание на срещата на Групата на координаторите за признаване на професионални квалификации, проведена на 1 октомври 2020 г. По този повод Комисията е представила работата си в процес на актуализиране на „индикатор за ограничаване на професионалните услуги“, в който Комисията е обявила намерението си да включи нотариалната професия сред професиите, за които се прилага този индикатор. Според Европейската комисия е необходимо като първа стъпка държавите членки да добавят информация за нотариалната професия към „базата данни на регулираните професии“. Австрийският делегат подчерта, че няма правно основание за включване на нотариата в „индикатора за ограничаване на професионалните услуги“, тъй като нотариатът изрично е изключен от Директивата за професионалните квалификации и Директивата за услугите. Според австрийския делегат този подход е споделен от австрийското Министерство на правосъдието и австрийското Министерство на икономиката. Немската делегация се

съгласи да се присъедини към общите усилия за борба срещу тази атака от страна на Европейската комисия чрез изготвянето на писмено становище по въпроса. Според немските колеги е изключително важно да се говори за бъдещите стъпки, които да се предприемат на европейско нотариално равнище. В заключение, председателите на CNUЕ подчертаха необходимостта от обединяване на усилията и подготовка за лобистки действия от страна на националните делегати в Групата на координаторите за признаване на професионалните квалификации с оглед подготвянето на аргументи с цел да не се включи нотариалната професия в „индикатора за ограничаване на професионални услуги“. Взе се единодушно решение, че представителите на държавите членки следва да откажат да предоставят данни относно нотариата в контекста на политическата инициатива на Европейската комисия.

Председателят Рускас насочи дискусиата към следващата точка от Дневния ред, а именно - технически и правни въпроси. Първо се обсъди трансграничното електронно правосъдие в Европа (e-CODEX). Като въведение г-н Рускас информира председателите на CNUЕ за последните публикации на Европейската комисия: съобщението относно цифровизацията на правосъдието в ЕС и проекта на регламент относно e-CODEX. Той насочи обсъждането към важния момент от съобщението на Комисията, което беше обявяването на законодателно

предложение с цел цифровизиране на трансграничното сътрудничество по граждански, търговски и наказателни въпроси до края на 2021 г., както и за необходимостта от действия на ниво CNUЕ с приемането на стратегия за цифровизация. След това беше дадена думата на екипа на CNUЕ, който подчерта важните елементи от предложенията на Европейската комисия, като например наблягането на по-добър достъп до информация, ролята на e-CODEX като основен инструмент за сигурно сътрудничество в гражданското, търговското и наказателното производство, както и финансирането на всички инициативи. Новият председател Тот подчерта важността на сигурността, когато става въпрос за ИТ решения. Според него, идентичността и желанията на клиентите трябва да бъдат безопасно „транспортирани“ до дигиталния свят като израз на доверие.

След това дискусиата измести фокуса си върху международните отношения, като първо се обсъди инициативата на Международния съюз на нотариусите (UINL). Председателят Рускас информира членовете, че UINL планира да организира Световен ден на безплатните нотариални консултации в рамките на своя законодателен мандат 2020–2022 г., като първото издание следва да се проведе през октомври 2021 г. Като се има предвид спецификата на европейските нотариати по отношение на техните професионални тарифи, CNUЕ планува по-скоро съчетаването на инициативата на UINL с деня на нотариуса в Европа,

който се провежда всяка година около 25 октомври в контекста на европейския ден на правосъдието. След това председателят Рускас информира, че искането за съфинансиране на проект с цел „подобряване на турската нотариална система“ е отложено до поне 2021 г. с оглед на планирания обстоен анализ на възможностите на CNUE за подкрепа. На последно място екипът на CNUE докладва, че понастоящем се изготвя третият доклад на CNUE относно ефективността на нотариалната професия заедно с нов въпросник в контекста на сътрудничеството на организацията със Съвета на Европа.

Кулминация на Общото събрание от 11-ти декември несъмнено бе проведената дискусия с европейския еврокомисар по правосъдието Дидие Рейндерс. Няколко нотариата поднесоха своите въпроси в контекста на обмен на опит, като първи беше белгийският нотариат, питайки за действията, които Комисията смята да предприеме що се отнася до защитата на уязвимите лица, както и дали Комисията би подкрепила разработването на цифрови решения на равнище държави членки. Еврокомисарят обясни, че в казуса за уязвимите лица все по-често се намесва и трансграничен елемент. Ето защо се подготвя въпросник за ситуацията във всяка държава членка що се отнася до правомощията, дадени на уязвими лица/ лица с увреждания относно пълномощни и завещания. Планува се законодателна инициатива в края на 2021 г. на базата на събраната информация от въпросниците.

Следващ въпрос, отново от белгийските колеги, бе как възнамерява Комисията да гарантира, че поверителността на личните данни се спазва, същевременно създавайки единен пазар на данни, позволяващ свободното им движение между частните сектори и публичните администрации. Еврокомисарят напомни, че на 25 май 2020 г. бе отпразнувана втората годишнина от Общия регламент за защита на данните. Обясни, че в работния процес всички трябва да спазваме предписанията му, поради задължителния му характер. Комисията следователно гарантира поверителността на личните данни чрез имплементирането на Регламента ведно с предприетите пропорционални правила и мерки, които той обособява.

След това председателят на словенския нотариат се включи в дискусията, за да съобщи, че разводът пред нотариус в Словения вече е факт с оглед на новия Семейен кодекс. Това, разбира се, неминуемо е довело до намаляване на натовареността на съдилищата и е допринесло за ефективността на правосъдието и администрациите. Разводът пред нотариус също е облекчил финансовата тежест върху националния бюджет. Еврокомисарят приветства новата компетенция на нотариусите в Словения и напомни, че всеки нов вид услуга е ключов що се отнася до затвърждаването на статута на нотариуса като държавен служител в полза на обществения интерес.

Председателят на немския нотариат, Йенс Борман, попита

комисаря Рейндерс как възнамерява Европейската комисия да гарантира, че създаването и прилагането на закона ще останат в ръцете на държавата, особено по отношение на управлението на публичните регистри. Еврокомисарят обясни, че с навлизането на блокчейн и новите технологии, държавите членки все по-често стават зависими от чуждестранни фирми, които да поддържат техните национални имотни/търговски регистри от техническа гледна точка. Той напомни, че с оглед на принципите на субсидиарност и пропорционалност всяка държава членка трябва да извърши вътрешна организация на публичните си регистри, както и да обособи собствени единни вътрешни правила. Според еврокомисаря е редно по този въпрос да има дискусия между администрациите на национално ниво, като следва да се има предвид, че Европейската комисия не се стреми към обособяването на централизиран европейски регистър.

На последно място френският нотариат попита Рейндерс какви политически лостове са възможни за нотариусите в целия Европейски съюз, за да имат достъп до информацията, съдържаща се в чиповете в личните карти, предвиждани от европейския Регламент от 20 юни 2019 г. - Регламент (ЕС) 2019/1157 „за повишаване на сигурността на личните карти и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на ЕС и на членовете на техните семейства, които упражняват правото си на свободно движение“. Еврокомисарят в отговор обясни, че

следва всяка държава членка да реши на кого да предостави достъп до тази информация. Тоест, всяка държава трябва ясно да състави списък с лицата, които имат право на достъп. Разбира се, нотариусите следва да имат достъп, ако попадат в по-горе споменатия списък на лица и професии, който следва да е ясно дефиниран от държавите членки.

За втори път в историята на европейския нотариат се проведе Общо събрание чрез дигитална връзка. Това от своя страна даде възможност за обмен на полезна информация и практики с останалите нотариати, като отново се затвърди важността на нотариалната професия и на нотариуса като гарант за гражданския оборот в период на здравна и икономическа криза. От друга страна, ако първото дигитално проведено заседание през лятото даде поле за размисъл що се отнася до важността на дигиталните устройства и системи за осигуряването на нашата безпрепятствена работа, то в срещата на 11-ти декември цифровизацията неминуемо бе център на дискусиите.

С уважение,

КРАСИМИР АНАДОЛИЕВ

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪВЕТА НА
НОТАРИУСИТЕ**

НА НОТАРИАЛНАТА КАМАРА

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

